

ORGANİK TARIM DENETİM PROGRAMI

Organik Tarım ile ilgili Kontrol Prosedürü, Raporlama ve Sertifikasyon prosedürü, ilgili standartlar ve yasalar doğrultusunda düzenlenmiştir Türkiye'de 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu ve 18.08.2010 tarih ve 27676 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik (=TR Organik Yönetmeliği)"in uygulanması ile ilgili kurallar düzenlenir.

Denetim programı aşağıdaki şekilde yapılandırılmıştır:

- Müteşebbis tarafından faaliyete ilişkin güncel bilgi ve belgelerin sunumu (Organik Sistem Planı)
- Kontrol
- Sertifikasyon

ARICILIK DENETİM PROGRAMI

Arıcılık faaliyetleri ile ilgili gereklilikleri TR Organik Yönetmeliği Md. 22 ve ilgili alt bentlerde düzenlemektedir.

1. Organik Sistem Planı (OSP)

Organik Sistem Planı doldurularak EGETAR'a kontrolden önce onay için gönderilmelidir. Organik Sistem Planı faaliyetin güncel durumunu yansıtmak için sürekli olarak güncellenmelidir. Değişiklikler en geç bir sonraki kontrol öncesi sertifikasyon kuruluşuna bildirilmelidir.

EGETAR tarafından bir Organik Sistem Plan şablonu sunulmuştur. Bu, aşağıdaki öğelerden oluşmaktadır:

- İlgili standart için Müteşebbisin Uygunluk Beyanı
- Faaliyetin ve tesislerinin/ünitelerinin komple tanımı
- Bütün üretim prosedürlerinin ve araçlarının tanımı; böylece EGETAR bunların ilgili standart ile uygunluğunu onaylayabilir.

2. Arıcılık faaliyetlerinin kontrolü

Kontrol esnasında faaliyetin tümünün ilgili standart şartları ile uygunluğu onaylanmaktadır. Yılda en az bir kez haberli yerinde bir kontrol gerçekleştirilir. Ayrıca haberli ve/veya habersiz kontroller, Kontrol prosedürünün bir parçasıdır. Kontrolör, kontrol için gerekli görülen bütün dokümanları, kayıtları talep etmekle ve onaylamakla yükümlüdür ve buna yetkilidir.

2.1. Organik Sistem Planı (OSP)

Genel olarak kontrol Organik Sistem Planındaki beyanların onaylanmasına ve tesiste tespit edilenlerin mukayesesine dayanmaktadır. Gerekli olduğu takdirde Organik Sistem Planında düzeltmeler yapılmalıdır. Bu kontrolör veya müteşebbis tarafından yapılabilir ve müteşebbisten buna ilişkin ilave bilgi ve belgeler sunması talep edilebilir.

2.2. Yerinde Kontrol

Tesiste/yerinde kontrol faaliyetin bütün kısımlarını kapsamaktadır:

- Arılarla kaplı toplama alanı
- Depolama tesisleri
- İşleme / ambalaj tesisleri

Faaliyetin bütün üretim prosedürleri ve- araçları ve de aşağıdaki konular ile ilgili standart ile uygunluk konusundaki bütün somut tedbirler denetime tabidir:

- Arı kovanlarının yapıldığı malzemeler
- Organik ürünlerin müsaade edilmeyen malzemelerden ve organik olmayan ürünlerden ayrılması
- İzlenebilirlik
- Hasat sonrası işleme
- Tanımlama (etiketler, ilgili sevkiyat evrakları) ve ürünlerin ambalajlanması
- Malların akışı (miktarlar) ve potansiyel üretim miktarları

2.3. Dokümanların Onaylanması

Aşağıda belirtilen dokümanlar kontrolörün denetimine tabidir:

Hazırlayan	Onaylayan
Zir.Yük.Müh.Cüneyt ÖZBAŞBUĞ(Kalite Yön.)	Zir.Yük.Müh.Cüneyt ÖZBAŞBUĞ(G.Müdür)

ORG-F06

- Toplama alanlarını ve arı kovanlarının yerlerini gösteren haritalar. Ayrıca etraftaki şehirler/yerleşim alanları da ilgili haritalarda gösterilmelidir. Arı kovanlarının 3 km'lik yarıçapındaki toplama alanlarının tanımlanması; arılar tarafından ziyaret edilen bitki tipleri, potansiyel bulaşmanın kaynağı olabilecek geleneksel tarım ürünleri de tanımlanmalıdır
- Balmumu işleme, çıkartma ve arıtmaları gösteren tesislerin haritaları ve de ambalajlama ve depolama odaları.
- Muhasebe dokümanları aşağıdakiler hakkında bilgiler sağlamalı:
  - Kolonilerin menşei, geçiş dönemleri, kayıplar
  - Uygulanan ilaçlar, hastalıkları önlemek için alınan tedbirler (örn. Varroa-kontrolü)
  - Müsaade edilmeyen maddelerin son uygulanması (standarda göre)
  - Bütün (organik ve konvansiyonel olarak) üretilen arıcılık ürünlerinin listesi
  - Geçerli organik sertifikalar, teslim/gönderim evrakları, faturalar v.s. gibi izlenebilirlik ile ilgili dokümanlar dahil olmak üzere bütün arıcılık işlemleri/tedarikçilerin listesi.
  - Depodaki arıcılık ürünlerinin listesi
  - Besleme, yem satın alma
  - Hasat tarihi ve miktarları/arı kolonisi başına üretim miktarları
  - Alınan/ulaşan malların dokümantasyonu (satın alma, makbuzlar, teslim dokümanları sertifikaları, makbuzlar, satın alma kaydı/kütüğü: muhasebe listesi)
  - Sevkiyat belgeleri (defterler, rakamlar, satışlar, tanımlama, sevkiyat evrakları, faturalar, sevkiyat)
  - İzlenebilirlik tedbirleri
  - Ürün reklamasyonları, müşteri bilgileri/düzensizliklerin söz konusu olması halinde müşteri hizmet prosedürü

2.4. Kontrol Raporu

- Kontrol raporu, kontrol sonuçlarını tanımlayan nihai belgedir. Kontrolör tarafından doldurulur ve hem kontrolör hem de müteşebbis ve/veya yetkilisi tarafından imzalanır.
  - İlgili standartla ilgili tespit edilen uyumsuzlukları ve de uygunsuzlukların düzeltilmesi için denetlenen tarafça uygulanmak üzere belirlenen tedbirleri belgelerdir.
- Kontrol raporunun sonuçları sertifikasyon için esastır.

2.5. Olası diğer Prosedürler

- Numune alımı daima mümkündür, ancak şüphe hallerinde zorunludur.
- Ambalajların ve/veya etiket malzemelerinin örnekleri
- Faaliyetin ek kısımlarının denetimi
- İlave kontroller

3. Sertifikasyon

- Sertifikasyon, Kontrol raporu ve Organik Sistem Planına ve kontrol sırasında alınan müteşebbisle ilgili diğer ek belgelere dayanmaktadır.
- Gerektiğinde, sertifikasyon için Yaptırım kataloguna uygun olarak ilave tedbirler (koşullar, düzeltici faaliyetler, yaptırımlar) koyularak yazılı şekilde müteşebbise iletilmektedir.
- Bunların uygulanması EGETAR tarafından Yaptırım katalogunda belirtildiği şekilde, kanıt belgelerin incelenmesi ve ilave kontroller gerçekleştirilerek doğrulanır.
- Sertifikasyon kararı / sertifika tanzimi

Hazırlanan bu Denetim Programı bir modeldir ve nihai değildir. Faaliyete özel durumlar tarif edilen bu programda belirtilen uygulamalar dışında başkaca uygulamaları da gerektirebilir. Bu program, EGETAR tarafından ilgili standarda uygun olarak "Kontrol Prosedürü" ve "Raporlama ve Sertifikasyon prosedürü" uygulanması esnasında yön gösterici görevini yapmaktadır. Denetim programı değişikliklere tabidir.

4. Sertifikasyon Sonrası Süreç

Organik Tarım Kapsamında Yaptırımlar

1. Uyarı:

Tespit edilen tüm uyumsuzluklar için öncelikle uyarı yapılır. Düzenlenen uyarılarda düzeltici faaliyet süreci belgenin düzenlendiği tarihten itibaren kontrolörün belirleyeceği süre içinde Müteşebbis tarafından tamamlanmalıdır. Yaptırım gerektiren sebeplerin çözülmemesi halinde askıya alma uygulanır

2. Askıya Alma:

Uyumsuzluğun zamanında düzeltilmemesi durumunda etkilenen ürün ve/veya ünite askıya alınacaktır, askıya alma işlemi müteşebbise yazılı olarak bildirilir,

Hazırlayan	Onaylayan
Zir.Yük.Müh.Cüneyt ÖZBAŞBUĞ(Kalite Yön.)	Zir.Yük.Müh.Cüneyt ÖZBAŞBUĞ(G.Müdür)

ORG-F06

Kalıntı bulunması durumunda askıya almak için daha fazla nedenler araştırılabilir.

Askıya alma sırasında, ilgili ürün organik üretim metoduna referans ile satılamaz (sonuç olarak hiçbir işlem-ürün satış-sertifikası verilemez) ve askıya alma ile ilgili ürünlerde hiçbir sertifikasyon işareti kullanımı mümkün değildir.

EGETAR, potansiyel olarak onaylanmamış var olan ürünün, ürünün geri toplatılmasını ve etiketin düzeltilmesini de içeren, düzeltici bir faaliyete tabi tutulmasını isteyebilir.

Organik sertifikasyonun askıya alınma durumu, gerekli olan düzeltici önlemler uygulanıp doğruluğu sağlanıncaya kadar yürürlükte kalır. İlgili uygunsuzlukların müteşebbis tarafından 1 ay içerisinde düzeltilmemesi durumunda; müteşebbisten konuyla ilgili açıklama istenir. Müteşebbisin konuyla ilgili açıklamaları ve süre uzatması isteğinin uygun bulunması durumunda (eksik, yanlış belgenin tahmini hazırlanabilme süresine göre) 1-6 ay arasında ek süre verilir.

3. Geri Çekme (İPTAL)

Müteşebbisin, askıya almanın verilen zaman süresi içinde askıya alma nedenleri üzerinde yeterli çalışma yapmaması durumunda, sertifika geri çekilecektir (iptal etme ya da geçersiz kılma da denilmektedir).

Bir sertifika geri çekildikten sonra, olası bir sonraki kontrol sırasında tam bir kontrol yapılmalıdır. Yeni bir fiziksel kontrol sırasında standardın bütün konuları değerlendirilmelidir.

Müteşebbis, devam etmek istemediğini bir sonraki kontrolden önce belirtirse, onunla yapılan sözleşme durdurulur.

EGETAR, sözleşmesi iptal edilen müteşebbise ait bilgileri 15 gün içerisinde Organik Tarım Bilgi Sisteminden(OTBİS) siler.

Hazırlayan	Onaylayan
Zir.Yük.Müh.Cüneyt ÖZBAŞBUĞ(Kalite Yön.)	Zir.Yük.Müh.Cüneyt ÖZBAŞBUĞ(G.Müdür)